

Briselē, 29.5.2013
COM(2013) 366 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Luksemburgas 2013. gada valsts reformu programmu

**un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas stabilitātes programmu
2012.-2016. gadam**

{SWD(2013) 366 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Luksemburgas 2013. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Luksemburgas stabilitātes programmu 2012.-2016. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu¹ un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu²,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas³,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

- (1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam uzsākt jaunu izaugsmes un nodarbinātības stratēģiju – "Eiropa 2020" –, kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jāīstojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.
- (2) Padome 2010. gada 13. jūlijā, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumiem, pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm (2010.–2014. g.) un 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm⁴, kas kopā veido „integrētās pamatnostādnes”. Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.
- (3) Valstu vai to valdību vadītāji 2012. gada 29. jūnijā pieņēma lēmumu par Izaugsmes un nodarbinātības paktu, kas ir saskaņots pamats rīcībai valstu, ES un eurozonas līmenī, izmantojot visas iespējamās sviras, instrumentus un rīcībpolitiku. Viņi pieņēma

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

² COM(2013) 366 *final*.

³ P7_TA(2013)0052 un P7_TA(2013)0053.

⁴ Padomes 2013. gada 22. aprīļa Lēmums 2013/208/ES

lēmumu par dalībvalstu līmenī veicamo rīcību, jo īpaši paužot ciešu apņēmību sasniegt stratēģijas „Eiropa 2020” mērķus un īstenot konkrētām valstīm adresētos ieteikumus.

- (4) Padome 2012. gada 6. jūlijā pieņēma ieteikumu par Luksemburgas 2012. gada valsts reformu programmu un sniedza savu atzinumu par Luksemburgas atjaunināto stabilitātes programmu 2011.-2015. gadam.
- (5) Komisija 2012. gada 28. novembrī pieņēma Gada izaugsmes pētījumu⁵, tādējādi uzsākot 2013. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Komisija, pamatojoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību, 2012. gada 28. novembrī pieņēma arī brīdinājuma mehānisma ziņojumu⁶, kurā tā neidentificēja Luksemburgu kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.
- (6) Eiropadome 2013. gada 14. martā apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu un uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdošanas nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu un krīzes sociālās sekas, kā arī modernizēt valsts pārvaldi.
- (7) Luksemburga 2013. gada 26. aprīlī iesniedza savu 2013. gada stabilitātes programmu, kas attiecas uz laikposmu no 2012. līdz 2016. gadam, un savu 2013. gada valsts reformu programmu. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību.
- (8) Pamatojoties uz 2013. gada stabilitātes programmas izvērtējumu atbilstīgi Padomes Regulai (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomiskais scenārijs ir ticams. Konkrētāk, stabilitātes programmas scenārijs 2013. gadam ir ļoti tuvs Komisijas 2013. gada pavasara prognozei, bet 2014. gadam tas ir mazliet optimistiskāks. Vidēja termiņa deficīta prognozes drīzāk atbilst optimistiskam izaugsmes scenārijam, kas paredz augstāku rādītāju nekā potenciālā izaugsme. Stabilitātes programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir samazināt deficītu no 0,8 % no IKP 2012. gadā līdz 0,6 % no IKP 2014. gadā. Taču programmas aptvertā laikposma pēdējos gados – 2015. un 2016. gadā – prognozēts, ka deficīts pieaugs līdz 1,3 % no IKP. To izraisīs jaunā PVN tiesiskā regulējuma ieviešana attiecībā uz elektroniskajiem pakalpojumiem, kas stāsies spēkā 2015. gada 1. janvārī un nodrošinās Luksemburgas regulējuma atbilstību ES noteikumiem. Saskaņā ar šo regulējumu no e-komercijas darbībām gūtie PVN ieņēmumi tiks no dalībvalsts, kurā atrodas pakalpojuma sniedzējs, nodoti tai dalībvalstij, kurā uzturas pakalpojuma saņēmējs. Iestādes lēš, ka jaunā tiesiskā regulējuma rezultātā PVN ieņēmumi samazināsies par 1,4 % no IKP. Valdība jau ir paziņojusi, ka nolūkā kompensēt daļu no zaudētajiem ieņēmumiem tiks paaugstināta PVN pamatlīkme. 2013. gada stabilitātes programmā ir apstiprināts iepriekšējais vidēja termiņa budžeta mērķis – strukturāls pārpalikums 0,5 % apmērā no IKP. Vidēja termiņa mērķis atbilst Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām. Pamatojoties gan uz Komisijas 2013. gada pavasara prognozi, gan uz stabilitātes programmā iekļauto (pārrēķināto) strukturālo budžeta bilanci, paredzams, ka 2012. gadā strukturāls pārpalikums Luksemburgā būs 0,1 % apmērā no IKP, kas ir par mazu vidējā termiņa mērķa sasniegšanai, bet vidējā termiņa mērķis tiks sasniegts 2013. gadā. Tomēr prognozēts, ka 2014. gadā Luksemburga atkal novirzīsies no sava vidējā termiņa mērķa par 0,3 % no IKP, bet 2015. un 2016. gadā vēl lielākā mērā. Luksemburgas iestādes ir atkārtoti

⁵ COM(2012) 750 *final*.

⁶ COM(2012) 751 *final*.

apstiprinājušas savu mērķi atkal sasniegt vidējā termiņa mērķi ne vēlāk kā 2017. gadā, lai atstātu plašāku rīcības brīvību. Valdības kopējais parāds, kas 2012. gadā bija 20,8 % no IKP, ir krietni zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības.

- (9) Luksemburga iepriekšējos gados ir spējusi savu valsts budžeta deficītu noturēt mazāku nekā 3 % no IKP sliksni, tādējādi izvairoties no pārmērīga deficīta novēršanas procedūras piemērošanas. Tā pamatā ir bijuši apjomīgie ieņēmumi, nevis izdevumu ierobežošana. Tiek lēsts, ka 2012. gadā valsts izdevumu pieauguma rādītājs, neierēķinot diskrecionāro ieņēmumu pasākumus, pārsniedzis Stabilitātes un izaugsmes paktā noteikto izdevumu kritēriju. Valsts izdevumu pieauguma rādītāja lēstā novirze no izdevumu kritērija sasniedz 1,3 procentu punktus no IKP, tā pārsniedzot Regulā (EK) 1466/97 noteikto sliksni 0,5 % apmērā no IKP. Tomēr, lai novērtētu šo novirzi, nepieciešams veikt visaptverošu vērtējumu, ņemot vērā citus faktoros: i) deficīts strukturālā izteiksmē 2012. gadā palielinājās tikai par 0,2 % no IKP, ii) Luksemburgas ekonomika, ņemot vērā valsts nelielo izmēru un tās atvērtības līmeni, ir ļoti nestabila, un iii) saskaņā ar Komisijas dienestu 2013. gada pavasara prognozi Luksemburgai būtu jāsasnieg savs vidēja termiņa mērķis jau 2013. gadā. Visi šie apsvērumi liecina par to, ka minētajai novirzei nav strukturāls raksturs. Tomēr Luksemburgas vispārējās valdības iekasēto ieņēmumu lielais svārstīgums, kas līdz šim izpaudies kā plānoto ieņēmumu pārsniegšana, rada risku attiecībā uz publisko finanšu ilgtspēju. Lai sekmīgāk novērstu šos riskus, gan parāda, gan izdevumu ierobežojumi būtu jānostiprina tiesību aktos. Turklāt būtu nepieciešams norīkot uzraudzības iestādi un paredzēt noteiktu rīcību neizpildes gadījumā. Iepriekš minētā PVN tiesiskā regulējuma stāšanās spēkā 2015. gada 1. janvārī un tā spēcīgā negatīvā ietekme uz nodokļu iekasēšanu ilustrē to, cik svarīgi Luksemburgā būtu izveidot vidēja termiņa budžeta programmu. Konkrēti 2014. gadā būtu jāpiemēro īpaši piesardzīga fiskālā pieeja.
- (10) Pašlaik no patēriņa nodokļiem tiek gūta mazāk nekā trešdaļa no nodokļu ieņēmumiem, un tas daļēji izskaidrojams ar mēreno PVN pamatlikmi un samazinātajām likmēm. Luksemburga ES ir pirmajā vietā pēc to preču un pakalpojumu kategoriju skaita, kam piemēro samazinātas PVN likmes. Zemā PVN attiecība pret IKP var pastāvēt arī, pateicoties plašajam finanšu sektoram, kas ir atbrīvots no PVN. Luksemburgā kopumā pastāv iespēja palielināt ieņēmumus, paplašinot PVN pamatlikmes piemērošanu. Turklāt Luksemburgas uzņēmumu ienākuma nodokļa sistēma ir ļoti labvēlīga attiecībā uz parādsaistībām, un tas veicina augstu privāto parādsaistību attiecību pret IKP.
- (11) Luksemburgas 2012. gada decembrī pieņemto pensiju reformu var uzskatīt par pirmo soli pareizajā virzienā. Pat ja ņem vērā vairākumu pieņemtās pensiju reformas aspektu, fiskālās nobīdes novēršanai Luksemburgā vajadzētu arī īstenot ilgtermiņa ilgtspēju stiprinošu rīcībpolitiku tādā apmērā, kas pielīdzināms pastāvīgam uzlabojumam 8,6 procentu punktu apmērā no IKP primārajā bilancē. Tāpēc Luksemburgai jāturpina pensiju reforma. Ieviešot ar faktisko algu palielinājumu pamatotus pensiju korekciju maksimālā apmēra ierobežojumus, tiktu palielinātas pensiju rezerves, un, likumā noteikto pensionēšanās vecumu piesaistot paredzamajam mūža ilgumam, tiktu sekmēta pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāte. Turklāt būtu jāierobežo priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas un jāvērs pievilcīgāka darba turpināšana pēc obligātā minimālā laika. Turklāt tiek prognozēts, ka ilgtermiņa aprūpes izdevumu ietekme uz fiskālo ilgtspēju Luksemburgas ilgtspējas nobīdi uzlabos par 2,1 procentu punktu. Salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju paredzamais vecāka gadagājuma iedzīvotāju un apgādājamo skaita pieaugums Luksemburgā ir augsts.
- (12) Luksemburgā pašlaik ir diezgan augsta produktivitāte. Tomēr rīcības brīvība attiecībā uz produktivitātes pieaugumu samazinās. Tāpēc būtu jāierobežo darbaspēka vienības

izmaksu pieaugums, nodrošinot labāku saikni starp algām un produktivitāti. Luksemburga ir veikusi pasākumus, lai nodrošinātu mērenāku algu pieaugumu, pateicoties indeksācijas sistēmas modulēšanai laikposmā no 2012. gada līdz 2014. gadam. Šī reforma tomēr ir tikai pagaidu rakstura un nenodrošina to, ka ilgtermiņā algu izmaiņas būs saistītas ar produktivitātes izmaiņām. Produktivitāte dažādās ekonomikas nozarēs nav vienāda, un finanšu sektorā tā ir gandrīz divas reizes augstāka nekā pārējā ekonomikas daļā. Sākot no 2015. gada, kad atkal parastajā kārtībā tiks piemērota automatiskās indeksācijas sistēma, pastāvēs nozīmīgs apdraudējums Luksemburgas konkurētspējai. Līdz ar to, lai novērstu konkurētspējas turpmāku krišanu nākotnē, vajadzētu veikt papildu pasākumus algu noteikšanas sistēmas pastāvīgākai reformai.

- (13) Luksemburgas ekonomika ir ļoti lielā mērā atkarīga no tās finanšu sektora, kurā tiek radīti aptuveni 30 % no kopējās pievienotās vērtības un gūti 25 % no nodokļu ieņēmumiem. Lai valsts nākotnē saglabātu konkurētspēju, būtu nepieciešams attīstīt alternatīvas „kompetences nišas”. Taču Luksemburgas pētniecības un inovācijas sistēma joprojām ir ļoti vāja, un Luksemburga neuzrāda rezultātus, kas ļautu sasniegt tās 2020. gadam izvirzīto pētniecības un izstrādes intensitātes mērķi. Luksemburgas sniegums attiecībā uz valsts pētniecības iestāžu un uzņēmumu sadarbības indikatoriem ir krietni zem ES vidējiem rādītājiem, atspoguļojot pastāvošo šķirtni starp pētniecību un izstrādi privātajā sektorā un valsts pētniecības sistēmu. Luksemburgai būtu jācīnās pret tās pētniecības un izstrādes intensitātes mazināšanās tendenci, proti, jāpalīdz stiprināt uzņēmējdarbības pētniecības un izstrādes intensitāti. Izstrādājot labāk mērķorientētu pārdomātas specializācijas stratēģiju, varētu būtiski palielināt valsts pētniecības finansējuma ietekmi uz ekonomiku, jo īpaši nodrošinot privāto ieguldījumu piesaisti („sviras efekts”). Šādu mērķorientētu pieeju vajadzētu papildināt ar visaptverošu horizontālu politiku, kas koncentrētos uz novatorisku uzņēmumu izveidi un izaugsmi.
- (14) Jauniešu bezdarba rādītāji vēl arvien ir augsti (18 %) un lielā mērā ir atkarīgi no izglītības līmeņa. Gados jaunie iedzīvotāji saskaras ar lielu konkurenci uz darbavietām no citu valstu iedzīvotāju puses, kuri bieži ir kvalificētāki. Luksemburga ir apliecinājusi ciešu apņēmību cīnīties pret jauniešu bezdarbu, tomēr ir nepieciešami lielāki pūliņi. Lai gūtu maksimālos iespējamus rezultātus, veiktie pasākumi būtu jāiekļauj visaptverošā reformas stratēģijā, kurā ietilptu uzlabota politika iesaistīšanai darba tirgū, lai cīnītos pret atkarību no pabalstiem. Luksemburgas jauniešu pamatprasmju vērtējuma rezultāti Starptautiskās skolēnu novērtēšanas programmas (*PISA*) ietvaros ir diezgan zemi. Lai cīnītos pret rādītāju lejupslīdi lasītprasmes, matemātikas un zinātnes jomās, kas novērota kopš 2006. gada, ir nepieciešama turpmāka rīcība. Vajadzētu pielikt lielākus pūliņus, lai uzlabotu izglītības resursus un tos mērķorientētu uz skolām, kurās mācās skolēni nelabvēlīgā situācijā, un palielinātu valodu atbalstam un nodarbībām ar nesekmīgiem skolēniem pieejamos izglītības resursus. Būtu sīkāk jāizvērtē īpašās problēmas, ar ko darba tirgū saskaras migrantu izcelsmes iedzīvotāji, un tās jārisina ar mērķorientētiem pasākumiem, tostarp attiecībā uz valodu prasmēm. Šajā kontekstā būtu jāpievērš īpaša uzmanība arodizglītībai un arodapmācībai. Vajadzētu veikt turpmākus pasākumus ar mērķi uzlabot agrīno pirmskolas izglītību un mazināt mācību priekšlaicīgu pārtraukšanu, jo īpaši attiecībā uz migrantiem. Būtu jāuzlabo vecāka gadagājuma strādājošo nodarbināmība, tostarp veicot kvalifikācijas paaugstināšanu.
- (15) Luksemburga ir apņēmusies tajās nozarēs, uz kurām neattiecas emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS), līdz 2020. gadam siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināt

par 20 % salīdzinājumā ar 2005. gada rādītājiem, taču sagaidāms, ka tā no šā mērķa atpaliks par 27 procentu punktiem. Svarīgs problēmjaucējums Luksemburgā ir tas, ka transporta nozarē 2010. gadā veidojās 64 % no emisijām, uz ko neattiecas ETS. Ar pašlaik spēkā esošajiem pasākumiem siltumnīcefekta gāzu emisijas varētu samazināt tikai par vienu trešdaļu no apjoma, kas nepieciešams, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Tāpēc šādi pasākumi ir ievērojami jāizvērs, īpaši paaugstinot degvielai piemērotos nodokļus un tādējādi samazinot nodokļu atšķirības ar kaimiņvalstīm. Būtu jāpaātrina arī transportlīdzekļu nodokļa reforma. Luksemburgai vajadzētu turpināt īstenot projektus, kas sekmē sabiedriskā transporta izmantošanu. Tai vajadzētu ieviest maksu par sastrēgumiem uz ceļiem, lai veicinātu pāreju uz sabiedrisko transportu. Būtu jāsekmē labāku sabiedriskā transporta savienojumu izveide ar kaimiņreģioniem.

- (16) Saistībā ar Eiropas pusgadu Komisija ir veikusi visaptverošu Luksemburgas ekonomikas politikas analīzi. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidei Luksemburgā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Eiropas Savienības vispārējo ekonomikas pārvaldību, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos ievērojot ES līmeņa norādes. Komisijas ieteikumi Eiropas pusgada kontekstā ir sniegti turpmāk izklāstītajā 1. līdz 6. ieteikumā.
- (17) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi Luksemburgas stabilitātes programmu, un tās atzinums⁷ ir atspoguļots jo īpaši turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā.
- (18) Saistībā ar Eiropas pusgadu Komisija ir veikusi arī visas eurozonas ekonomikas politikas analīzi. Pamatojoties uz to, Padome ir sniegusi konkrētus ieteikumus tām valstīm, kuru valūta ir euro. Arī Luksemburgai būtu jānodrošina šo ieteikumu pilnīga un savlaicīga īstenošana,

AR ŠO IESAKA Luksemburgai laikposmā no 2013. gada līdz 2014. gadam rīkoties šādi.

1. Saglabāt stabilu fiskālo stāvokli, turpinot ievērot vidējā termiņa mērķi, lai nodrošinātu publisko finanšu ilgtspēju ilgtermiņā, jo īpaši ņemot vērā novecošanas radītās netiešās saistības. Stiprināt fiskālo pārvaldību, pieņemot budžeta programmu vidējam termiņam, kas aptver vispārējo valdību un paredz daudzgadu izdevumu griestus, un ieviešot fiskālo noteikumu izpildes neatkarīgu uzraudzību.
2. Veikt pasākumus, lai novērstu parādsaistībām labvēlīgo uzņēmumu ienākuma nodokļa regulējumu un paplašināt PVN pamatlikmes piemērošanu.
3. Iegrožot ar novecošanu saistītos izdevumus, uzlabojot ilgtermiņa aprūpes rentabilitāti, jo īpaši noteiktāk koncentrējoties uz prevenciju, rehabilitāciju un neatkarīgu dzīvesveidu, stiprinot nesen pieņemto pensiju reformu, veicot papildu pasākumus, lai ierobežotu priekšlaicīgu pensionēšanos un palielinātu faktisko pensionēšanās vecumu, tostarp sasaistot likumā noteikto pensionēšanās vecumu ar paredzamo mūža ilgumu.
4. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem un ievērojot valstī pieņemto praksi, papildus veiktajai algu iesaldēšanai veikt turpmākus strukturālus pasākumus, lai reformētu algu noteikšanas sistēmu, tostarp attiecībā uz algu indeksāciju, un tādējādi uzlabotu šīs sistēmas atbilstību produktivitātes un nozaru izmaiņām un darba tirgus apstākļiem un sekmētu konkurenci. Izvērst centienus dažādā ekonomikas struktūru, sekmējot

⁷ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

privātus ieguldījumus pētniecībā, jo īpaši pateicoties sadarbības izveidei starp valsts pētniecību un uzņēmumiem.

5. Pastiprināt centienus samazināt jauniešu bezdarba līmeni, pateicoties aktīvas darba tirgus politikas izstrādāšanai un uzraudzībai. Stiprināt vispārējo un profesionālo izglītību, lai nodrošinātu jauniešu prasmju labāku atbilstību pieprasījumam darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz migrantu izcelsmes iedzīvotājiem. Izlēmīgi rīkoties, lai palielinātu gados vecāku strādājošo līdzdalības rādītājus, tostarp uzlabojot viņu nodarbināmību ar mūžizglītības palīdzību.
6. Izvērst pasākumus, lai sasniegtu mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, jo īpaši paaugstinot nodokļus transporta energoproduktiem.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*